

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/119/2017
Identifikačné číslo spisu:	1111245012
Dátum vydania rozhodnutia:	23.08.2017
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1111245012.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu H. Q., bytom v E., P., zastúpeného advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Radlinského 2, IČO: 35 955 341, za ktorú koná konateľ a advokát JUDr. Daniel Futej, CSc., proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Národná banka Slovenska, so sídlom v Bratislave, Imricha Karvaša 1, o náhradu škody vo výške 1.505,43 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 4 C 221/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. júna 2014 sp. zn. 2 Co 452/2014, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 25. júna 2014 sp. zn. 2 Co 452/2014 z r u š u j e a v e c m u vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 25. júna 2014 sp. zn. 2 Co 452/2014 (ďalej aj „odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) z 3. marca 2014 č. k. 4 C 221/2011-84 (v napadnutej časti), ktorým zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“), ktorá mu mala vzniknúť v príčinnej súvislosti s tvrdeným nesprávnym úradným postupom Národnej banky Slovenska (ďalej len „NBS“) pri výkone bankového dohľadu podľa zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch (ďalej len „zákon č. 566/2001 Z. z.“) a zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov nad činnosťou PODIELOVÉHO DRUŽSTVA SLOVENSKÉ INVESTÍCIE (ďalej len „Družstvo“); tiež rozhodol, že nepožiada Súdny dvor Európskej únie o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a návrh žalobcu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písmeno c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) zamietol. Žalovanej nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že v konaní nebol preukázaný nesprávny úradný postup zo strany Národnej banky Slovenska pri vykonávaní dohľadu nad činnosťou Družstva. Nie je sporné, že NBS bola povinná vykonávať dohľad nad činnosťou Družstva ako vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt, v konaní však bol sporný rozsah tohto dohľadu. Povinnosť aktualizovať prospekt investície v zmysle § 125c ods. 1 v

spojení s § 127 ods. 4 zák. č. 566/2001 Z. z. bola vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt stanovená až od 1. januára 2009 na základe novelizovaného ust. § 127 ods. 4 zák. č. 566/2001 Z. z. (novela zák. č. 566/2001 Z. z. vykonaná zákonom č. 558/2008 Z. z.). Až od účinnosti novelizovaného ust. § 129 ods. 3 zák. č. 566/2001 Z. z. (novela zákona č. 566/2001 Z. z. vykonaná zákonom č. 129/2010 Z. z.), teda až od 1. júna 2010 boli povinnosti vyhlasovateľa verejnej ponuky majetkových hodnôt rozšírené tak, že Družstvo ako vyhlasovateľ verejnej ponuky majetkových hodnôt malo zákonom uloženú povinnosť dodržiavať schválený prospekt investície. Odvolací súd sa nestotožnil ani s námietkou žalobcu o povinnosti žalovanej v oblasti skúmania rizikovosti portfólia Družstva, keďže zákon č. 566/2001 Z. z. neukladal vyhlasovateľovi verejnej ponuky majetkových hodnôt, a teda ani Družstvu, v tomto smere žiadne povinnosti (na rozdiel od iných dohliadaných subjektov). NBS nevykonávala dohľad nad finančnými ukazovateľmi Družstva, ako sa mylne domnieva žalobca; podľa platnej právnej úpravy mohla kontrolovať len to, či Družstvo plní informačné povinnosti v zmysle ust. §§ 126 až 130 zákona č. 566/2001 Z. z. Žalobca si musel byť vedomý, že s jeho investíciou je spojené riziko; pokiaľ ale napriek tomu investoval, nemôže byť jeho finančná ujma pričítaná na ťarchu žalovanej. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že v konaní nebol preukázaný základný predpoklad vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom štátu v zmysle § 9 zákona č. 514/2003 Z. z., ktorým je nesprávny úradný postup štátu zastúpeného Národnou bankou Slovenska. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. a § 151 ods. 1 O. s. p.

2. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorého prípustnosť odôvodňoval ustanovením § 237 písm. f/ O. s. p. (poznámka dovolacieho súdu: v zmysle Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom od 1. januára 2015 do 30. júna 2016 išlo o ustanovenie § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) a dôvodnosť ustanovením § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O. s. p. Namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu (rovnako rozhodnutie súdu prvej inštancie) je vecne aj právne nesprávne a konanie (prvoinštančné aj odvolacie) je postihnuté inou vadou (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (R 111/1998). Podľa jeho názoru odvolací súd pristúpil k rozhodnutiu o odvolaní žalobcu svojvoľne, arbitrárne a formalisticky. Nepripustným spôsobom pracoval s doterajšou judikatúrou, keď judikatúru, ktorú považoval za vhodnú, citoval, ale ostatnú a rovnako dôležitú zamlčal, resp. ani nespomenul. Skutočnosť, že bez vysvetlenia opomenul pre účastníka konania priaznivú judikatúru, sama o sebe významne oslabuje presvedčivosť písomného vyhotovenia jeho rozsudku, taktiež ide o jav, ktorý oslabuje predvídateľnosť súdneho rozhodnutia, a preto ju v rozhodovacej praxi krajského súdu nemožno tolerovať. Rozhodnutie odvolacieho súdu nevychádza z objektívneho a komplexného posúdenia rozhodujúcich skutočností a je založené na nesprávnych skutkových a právnych zisteniach, ktoré vychádzajú z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie, ktoré je neúplné. Rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný, v dôsledku čoho došlo k porušeniu práv žalobcu na spravodlivý súdny proces, a teda k odňatiu možnosti konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Tým, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd vec nesprávne právne posúdili, umožnili, aby v budúcnosti dochádzalo k porušeniu zákona na úkor občanov, ktorí ako vhodné a zákonom chránené zhodnotenie finančných prostriedkov zvolia ich investovanie v rámci subjektov dohliadaných žalovanou. Odvolací súd a aj súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní nezohľadnili resp. nevyhodnotili správne žalobcom navrhnuté dôkazy, a to správu správcu konkurznej podstaty úpadcu - Družstva o stave konkurzu a jeho výpoveď v konaní sp. zn. 7 C 206/2011, z ktorých jednoznačne vyplýva, že aktuálny stav konkurzu je taký, že objektívne vylučuje možnosť žalobcu ako veriteľa uspokojiť sa z konkurzu sp. zn. 3 K 95/2010.

3. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že má za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je vecne a právne správne a nie sú dané dôvody dovolania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť. Z uvedeného dôvodu navrhla, aby dovolací súd podané dovolanie odmietol alebo zamietol.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal včas dovolateľ zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému

ho zákon pripúšťa a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

5. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalobcu bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a prípustnosť podaného dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O. s. p.

6. Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. bolo možné dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu je upravená v § 237 a § 238 O. s. p. S prihliadnutím na obsah dovolania najvyšší súd osobitne skúmal, či postupom (rozhodnutím) odvolacieho súdu nedošlo k odňatiu možnosti žalobcu konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

7. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O. s. p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O. s. p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O. s. p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O. s. p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O. s. p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O. s. p.)].

8. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

9. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

10. Na vady konania, ktoré sú uvedené v § 237 ods. 1 O. s. p., je dovolací súd povinný prihliadať bez ohľadu na to, či ich dovolateľ uplatnil alebo neuplatnil (viď § 242 ods. 1 O. s. p.).

11. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že k odvolaniu žalobcu (č. l. 104 spisu) sa písomne vyjadrila žalovaná (č. l. 119 spisu); žalobca (dovolateľ) ale nemal možnosť dozvedieť sa o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo súd mu toto vyjadrenie žalovanej nedoručil. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia žalobcovi došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu mu možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Odvolací súd navyše obsah predmetného vyjadrenia žalovanej uviedol v napadnutom rozhodnutí.

12. Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. je

okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd preto rozsudok krajského súdu v celom rozsahu zrušil (t.j. vrátane súvisiaceho výroku o náhrade trov odvolacieho konania) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 CSP).

13. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania týkajúceho sa dovolania proti tomuto (zrušenému) rozsudku krajského súdu (453 ods. 3 CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.